لي كىچياڭ زۇڭلي تىلشىلەر جىيىنىنا قاتناستى ئارى جۇڭگولۇق، شەتەللىك تىلشىلەردىڭ سۇراۋىنا جاۋاپ بەردى

(باسى 3 ـ بەتتە)

سالقىن ازايتىۋ، اقىنى تومەندەتۋ الۋ امالى بولغانىمەن، ماندىك جاعىنان ول قوسۇ امالى بولپ تا ەسەپتەلەدى، ويتكەنى بۇگىن قايتارساڭ، ەرتەڭ كوبەيەدى، بۇگىن ازايتساڭ، ەرتەڭ قوسلۇى مۇمكىن. بىلتىر ئىزدىڭ جاڭادان ارتقان سالىق تولەۋشى بازار تۇلعالارىنىڭ تاپسىرعان اقشاسى ئىزدىڭ سول جىلى سالقىتان ازايتقان اقشامىزدان اسپ كەتكەن، مۇنى ەسەپتەن تەكسەرىپ كورۋلەرىنگزگە بولادى. 2013 ـ جىلى ئىز ارتقان قۇن سالعى رەفورماسىن جۇرگىزگەننەن بەرى، سالقىتى ازايتۋدى باعدار ەتىپ، جالپى 8 تريللىيون 700 ميلليارد يۋان سالىق ازايتتىق، سول كەزدە ئىزدىڭ قازىنالىق كىرىسىمىز شامامەن 11 تريللىيون يۋان بولاتىن، بىلتىر بۇل كورسەتكىش 20 تريللىيون يۋاننان اسپ، ئىر ەسەگە تاياۋ كوبەيدى. سەبەبى كاسپورىندار بۇل باربستان پايداعا كەنەلدى، تيىمدىلگى ارتتى. سۇ تەرەڭ بولسا بالىق مولايادى، سۇ كوپ بولسا بالىق تا كوپ بولادى دەگەنىمىز وسى، بۇل سالىق قاينارىن نارلەندىرىپ، بازار تۇلعالارىن جەتىلدىرۇ، زورايتۇ سانالادى.

جاڭا ئىسز جەرگىلىكتى قازىنا كىرىسى جاڭا قيىندىقتارعا تاپ بولدى دەدىگىز، مۇنى ئىبز بايقاپ وتىرمىز. سوندىقتان بيىل ورتالقتىڭ جەرگىلىكتى ورىندارعا اۋدارىپ تولەۋ كولەمى تالاي جىلدان بەرى از كەزدەسەتىن دەڭگەيدە 18% ارتىپ، جالپى كولەمى 9 تريللىيون 800 ميلليارد يۋانعا جەتتى. سالقىتان قايتارۋدا، باستەسى، ورتالىق قازىنا اقشا شعارادى، ارينە، جەرگىلىكتى ۇكىمەتتەر دە ئوز "ۇلەسىن قوسۇى" كەرەك. ئىزدىڭ سالقىتان قايتاراتىن اقشامىز كاسپورىندارعا توتە بەرىلەدى، نەگزگى ساتىنىڭ قينىشىلعىن ويلاستىرىپ، ئىزدىڭ نەگزگى ساتىعا اۋدارىپ تولەيتىن جاردەماقى قارجىمىز قالا ـ اۋدانىنان تومەن نەگزگى ساتىعا دەيىن توتە بارادى. جەرگىلىكتى ۇكىمەتتەر "شىق بەرمەس شەگايباي" بولۇى كەرەك، جۇمىسالماۋعا ئەتىس اقشانىڭ ئىبر تيىننا دا قول سۇقپاۋ، بازار تۇلعالارىنا بەرىلۋگە ئەتىس اقشانىڭ ئىبر تيىنىن دا كەمىتپەۋ كەرەك، ئىبر ۇلەس ارتىق بەرۋ نۇر ۇستىنە نۇر بولار ەدى.

فىڭحۋاڭ جاساندى سەرىك تەلەۋيزياسىنىڭ ئتلشىسى: بىلتىردان بەرى شياڭگاڭ ەرەكشە اكىمشىلىك رايونى ىلگەرىندى ـ كەيىندى سايلاۋ كوميسسياسىنىڭ سايلاۋىن جانە 7 ـ كەزەكتى زاڭ شىعارۋ كوميتەتىنىڭ سايلاۋىن وتكىزدى، بيىل تاعى 6 ـ كەزەكتى اكىم سايلاۋى وتكىزىلمەك. ئىبر جاعىنان، جاڭا سايلاۋ ئتۇزىمى انتارلىسا، ەندى ئىبر جاعىنان، قازىر شياڭگاڭداعى ىندەت جاعدايىندا ئالى جاقسارۋ سىڭايى بايقالماي تۇر، كوپشىلىك بۇل جولعى سايلاۋعا ايرىقشا نازار اۋدارۋدا. زۇڭلىدىڭ بۇعان قاندايى باعا بەرەتىندىگىن بىلگىم كەلەدى؟

لي كىچياڭ: قازىر شياڭگاڭداعى جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇ ىندەتىنىڭ جاعدايى اۋىر، ەرەكشە رايون ۇكىمەتى 6 ـ كەزەكتى اكىم سايلاۋىن كەيىنگە شەگەرە تۇرۇدى زاڭ بويىنشا ۇيعارىپ، كۇش ـ قايراتىن ىندەتكە قارسى اتتانۋعا شوعىرلاندىردى، ئىبز بۇنى تولىق تۇسىنەمىز جانە قولدايمىز. ورتالىق ۇكىمەت شياڭگاڭداعى ىندەت جاعدايىن ئار كۇنى قاداعالاپ، شياڭگاڭ قالا تۇرعىندارىنىڭ ئومىرىنىڭ سالاماتتىعى مەن حاۋىپسىزدىگىنە ايرىقشا كوڭىل ئبولپ وتىر. ەرەكشە رايون ۇكىمەتى ىندەتكە قارسى اتتانۋدىڭ تۇلعالىق جاۋاپكەرشىلىگىن ارقالاۋى كەرەك، ورتالىق ۇكىمەت شياڭگاڭنىڭ ىندەتكە قارسى اتتانۋىنا بار كۇشپەن قولداۋ كورسەتەدى.

ئىبز "ئىبر ەل، ەكى ئتۇزىم"، "شياڭگاڭدى شياڭگاڭدىقتار باسقارۋ"، وسكەلەڭ اۋتونوميا باعىتىن جاپپاي، دالمە ـ ئدال، مىزعماس تاباندىلىقپەن دايەكتىلەندىرەمىز، ەرەكشە رايون ۇكىمەتىنىڭ كەزەك اۋىستىرىپ سايلاۋى ئتۇبىرلى زاڭدىعى قاتىستى بەلگىلەمەلەر بويىنشا قاتاڭ اتقارىلادى. ەرەكشە رايون ۇكىمەتىنىڭ شياڭگاڭداعى ئار سالا قايراتكەرلەرىن ىنتىماقتاستىرىپ، باستاپ، ۇزدىكسىز تۇردە ەكونوميكانى دامىتپ، حالىق تۇرمىسىن جاقسارتۋىن، شياڭگاڭنىڭ حالىقارالىق فينانس، ساۋدا جانە تەڭىز تاسىمالى سىندى 3 ۇلكەن ورتالىق رەتىندەگى ورنىن ويداعىداي بەكەمدەۋىن، جوعارىلاتۋىن، شياڭگاڭنىڭ ۇزاق ۋاقىت گۇلدەنۋىن، ورنىقتىلعىن ساقتاۋىن ئۇمىت ەتەمىن.

ورتالىق رادیو ـ تەلەۋيزيا باس ستانسيا-سىنىڭ ئتلشىسى: قازىر ئىبز كەيىبىر كاسپورىندارىنىڭ مەجەسى تۇراقسىز بولىپ وتىرعاندىعىن، ئىبر ئبولىم سالالاردا جۇمىس ورىندارىنىڭ ازايعانىن، كەيىبىر كاسپورىندارىدا قىزمەتكەرلەردى قىسقارتۋ بەلگىڭ بەرگەنىن كورىپ وتىرمىز. ەندى ئىبر جاعىنان، جۇمىستانۋدى قاجەت ەتەتىن جاڭا جان سانى ۇزدىكسىز كوبەيىپ كەلەدى. زۇڭلىدەن بيىل ئىبزدىڭ قاندايى شارالار قولدانىپ جۇمىستانۋدى ورنىقتىرۋ نىساناسىن جۇزەگە اسىراتىندىعىمىزدى بىلگىم كەلەدى؟

لي كىچياڭ: جۇمىستانۋ حالىق تۇرمىسى ماسەلەسى عانا ەمەس، داموۋ ماسەلەسى دە بولىپ تابىلادى. جۇمىستانۋ بولعاندا عانا، كىرىس بولادى، تۇرمىستان ئۇمىت كۇتۋگە بولادى، ول قوعام ئۇشىن بايلىق تا جاراتادى. بىلتىر كاسپورىندارعا بارىپ تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزگەنىمدە، كاسپورىننىڭ ئبر جاۋاپتىسى ماعان 8 ـ ايعا بارعاندا كوپتەگەن جۇمىسشى ـ قىزمەتكەرلەردىڭ ودان جالاقىلارىن الدىن الا الا تۇرۋدى سۇرايتىنىن ايتقانى ەسىمدە، نە ئۇشىن؟ 9 ـ ايدا بالالارىنىڭ وقۋ قاراجاتىن تاپسىرۋ كەرەك قوي. كوكتەم مەرەكەسىنىڭ الدىندا مەن باتىس سولتۇستىكتەگى اۋىل ـ قىستاقتارعا بارىپ تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزگەنىمدە، ئبر شارۋا ماعان ئبر بالاسىنىڭ داشۋەگە وقۋعا تۇسكەنىن، وعان جىلىنا 10 مىڭ يۋاننان استام اقشا جۇمسايتىنىن، ەندى ئبر بالاسىنىڭ ورتا مەكتەپتە وقيتىنىن، جىلىنا 8000 يۋاننىڭ ۇستىندە اقشا كەرەك بولاتىنىن، بىرنەشە مۇ جەر ەگىنگە عانا قاراپ وتىرۋعا بولمايتىندىعىن، ئسوز جوق، جۇمىس ىستەپ تابىس تابۋى كەرەكتىگىن ايتتى. مەن، شىنىمەن، ئبزدىڭ حالىق بۇقاراسى ئۇشىن اسەرلەندىم. ولار قۇلشىنىپ، تالپىنۋدا، جۇمىس ىستەۋ، جۇمىستانۋ قازىرگى وتباسىنىڭ كۇن كورىسىنە بايلانىستى بولىپ قانا قويماي، كەلەسى بۇىن ئۇشىن دە انا-عۇرلىم جاقسى بولاشاققا تالپىنۋ سانالادى.

بيىل ئبز ماكرولىق سایاسات اتقارۋ سەرپىنىن ارتتىرامىز، قازىنا، اقشا سایاساتى جۇمىستاندىرۋ نىساناسىن جۇزەگە اسىرۋ تۇڭىرەگىندە ورىستەتىلەدى، سوندىقتان ئبز جۇمىستاندىرۋدى الدىمەن ويلاستىرۋدىڭ دا ماكرولىق سایاسات ەكەندىگىن، باسقا سایاساتتار وعان سايكەسىتىرلۇى كەرەكتىگىن، جۇمىستاندىرۋ نىسانا-سىن جۇزەگە اسىرۋ ئۇشىن قۇلشىنۋدى دارپىتەيمىز. ئبزدىڭ قازىر ئار جىلى قالا ـ قالاشقتاردان تىڭنان جۇمىستاناتىن ادامدارىمىز، ئسوز جوق، 11 ميلليوننان اسۋى، ەڭ جاقسىسى، 13 ميلليوننان اسۋى كەرەك. مەن ۇنەمى ئبرشاما تولىق جۇمىستانۋدى جۇزەگە اسىرساق بولعانى، بىرەۋلەر ايتقانداي جۇڭگو ەكونوميكاسىنىڭ كومەسكى ارتۋ مولشەرىن جۇزەگە اسىرا الامىز دەپ ويلايمىن. بۇعان ئبر ناقتى مىسال، 2020 ـ جىلى ىندەت اۋىر سوققى جاساعان كەزدە، ئبز ەكونوميكانىڭ ارتۋ كورسەتكىشىن بەلگىلەگەن جوقپىز، ئبراق ئبز ئبر ايقىن كورسەتكىش بەلگىلەدىك، ياعني قالا ـ قالاشقتاردان تىڭنان جۇمىستاناتىن ادامدار 9 ميلليوننان اسۋى كەرەك دەدىك، ناتيجەدە قالا ـ قالاشقتاردان تىڭنان 11 ميلليوننان استام ادامنىڭ جۇمىستانۋىن جۇزەگە اسىردىق، ەكونوميكادا ۋاق ارتۋ جۇزەگە اسىپ قانا قويماي، ارتۋ جىلدامدىعى 2.2%كە جەتتى، باستى ەكونوميكالىق تۇلعالاردىڭ ىشىندە ۋاق ارتۋدى جۇزەگە اسىرعان بىردەن ـ ئبر مەملەكەت بولدىق.

بيىل جۇمىستاندىرۋدى قاجەت ەتەتىن قالا ـ قالاشقتاردىڭ تىڭنان ارتقان ەڭبەككۇشتەر مولشەرىمەن 16 ميلليون ادامعا جەتەدى، بۇل كوپ جىلدان بەرگى ەڭ جوعارعى كورسەتكىش. جوعارى مەكتەپتەردەن 10 ميلليون 760 مىڭ وقۋشى وقۋ تاۋسادى، بۇل تاريحتاعى ەڭ جوعارى كورسەتكىش. مۇنىڭ سىرتىندا، 300 ميلليونعا جۋىق شارۋا جۇمسىكەردە جۇمىس ىستەۋ ورايى بولۋى، ونان باسقا قوسىننان قايتقان اسكەريلەردىڭ جۇمىستانۋى قاماتاماسىز ەتىلۋى كەرەك. تاعى كەيىبىر كاسپورىندارىنىڭ تۇرالاپ، قۇردىمعا كەتۋى بار، ئبراز ادامدار قايتا جۇمىستانۋى كەرەك. قالا ـ قالاشقتاردا تىڭنان ارتقان ەڭبەككۇشتەر ئوسپ كەلەدى، بۇعان جاڭا جۇمىستاندىرۋ تۇعىرلارى بولۋى قاجەت. جۇمىستانۋى قاجەت جاڭادان ارتقان ادامدار جوننىدە ئبز ولارعا باۋلۋ سیاقتى كوپ جاقتان قولداۋ شارالارىن بەرۋىمىز، بازارلاندىرۋ ادىسىمەن جۇمىستاندىرۋ ماسەلەسىن شەشۋىمىز كەرەك. ايتالىق، وسى جىلداردا ئبز كوپ بولپ شارۋاشىلىق قۇرۋدى، جالپى قاۋىم جاڭالىق اشۋدى ىلگەرىلەتپ، جاڭا تەحنيكالاردى، جاڭا كاسپ كۇيلەرىن، جاڭا ۇلگىلەردى جەبەپ، دامىتپ، جاڭا قوزعاۋشى قۇات جەتىلدىرىپ كەلەمىز. ئبز جاي ادامداردا بيىك پاراسات بولاتىندىعىنا سەنەمىز، ولاردىڭ ارتقىشلىعىن، زەردەلىدارىن ـ پاراساتىن ساۋلەلەندىرسەك، وندا جۇمىستاندىرۋدىڭ اۋقىمدى ساحناسى مىڭ بويىاۋمەن تۇرلەنىپ شعا كەلەدى.

بۇل ارادا يكەمدى جۇمىستانۋدى ايتپاي كەتۋگە بولمايدى، ويتكەنى بۇل جاعىندا 200 ميلليوننان استام ادام بار، ونىڭ فورماسى ئار الۋان، قامتۋ كولەمى كەڭ كەلەدى. وركەندەپ كەلە جاتقان مەملەكەت رەتىندە، مۇنداي جۇمىستانۋ ئتاسىلى ئبرشاما ۇزاق ۋاقىت ئومىر سۇرەدى. ولار بورانمەن السىپ، جاۋنىمەن شالسىپ، شىنىندا، ايرىقشا جاپا تارتادى، كوپتەگەن جەرلەر ولارعا جىلى شۇاق شاشاتىن قىزمەت وتەۋ ۇسنۋدا. ولاردىڭ ەڭبەك ۇقىق ـ مۇددەسى، قوعامدىق قامتاماسىز ەتىلۋى سیاقتى ماسەلەلەر جوننىدە ۇكىمەت سایاساتتى بىرتىندەپ كەمەلدەندىرۋى كەرەك، ياعني وسى "شابانداوزدارعا" "حاۋىپسىزدىك بەلبەۋىن" بايلاۋ، يكەمدى جۇمىستانۋ سیاقتى جاڭا جۇمىستانۋ فورماتسيالاردىڭ تىعىزتايىاڭ قاجەتتەردى شەشۋىنە مۇمكىندىك جاساۋ ئارى بازاردىڭ ومىرشەڭدىگى مەن قوعامنىڭ جاسامپازدىق قۇاتىن قاۋلاتۋ كەرەك.

يسپانيا ەفە اگەنتسىگىنىڭ ئتلشىسى: ىندەت تۇىلعالى 2 جىلدان استى، وتكەن 2 جىلدا جۇڭگو نەگىزىنەن "جابىق" كۇيدە تۇردى. جۇڭگو جاق كەزەكتەگى ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ بويىنشا "يكەمدى تۇردە نولگە ئتۇسىرۋ" سایاساتىنىڭ اناعۇرلىم بايماندى بولۋىن ويلاستىرا ما، جوق پا؟ دۇنيە جۇزىنە "اشىلاتىن" الدە قاندايى ئبىر جول كارتاسى بار ما، جوق پا ؟

لي كىچياڭ: جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇس ادامزاتقا ورتاق جاۋ، ول تارالعالى 2 جىل بولدى، ۇيرۇس ئاردايىم ئتۇرىن وزگەرتۋدە، ونىڭ كەيىبىر زاڭدىلىقتارىن ئالى دە تەرەڭدەي زەرتتەي ئتۇسۇ قاجەت، سايكەستى تۇردە ۋاكسينامەن قورعانۋ، ئونىمدى ئدارى ـ دارمەكتەردى زەرتتەپ اشۋ سیاقتىلار دا كۇشەيتۋدى قاجەت ەتەدى. حالقارالىق قوعام قازىرگى جاعدايدا ئالى دە ىنتىماقپەن سەلبەسپ، ئوزارا قارايلاسپ، ئبر ـ بىرىنە جاردەم قولىن سوزىپ، ئوزارا كوبىرەك تۇسىنىستىك جانە باۋىرمالدىق ورناتىپ، دۇنيە ئجۇزىنىڭ قالىپتى جاعدايعا قايتا ورالۋى ئۇشىن بىرگە شارت ـ جاعداي جاساۋعا قۇلشنۋى كەرەك.

جۇڭگو باستان ـ اياق ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ مەن ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋدى ئبر تۇتاس جوسپارلاپ، حالقارالىق بارىس ـ كەلىس پەن سەلبەستىكتى بەلسەنە ىلگەرىلەتپ كەلەدى، ئبز ىندەت جاعدايىنىڭ وزگەرىسىنە جانە ۋىرۇستىڭ ەرەكشەلىگىنە نەگىزدەلە وتىرىپ، ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋدىڭ اناعۇرلىم عىلمي، دالمە ـ ئدال بولۋىنا مۇمكىندىك جاساپ، حالقتىڭ ئومىرى مەن سالاماتتىعىن قامتاماسىز ەتەمىز، قالىپتى ئوندىرىس، تۇرمىس ئتارتىبىن قامتاماسىز ەتەمىز، كاسپ سالاسى تىزبەگىنىڭ، قامداۋ تىزبەگىنىڭ حاۋىپسىزدىگىن قامتاماسىز ەتەمىز.

ىندەت تۇىلعاننان بەرى مەن حالقارالىق ۇيىمدارىدىڭ جاۋاپتىلارىمەن، مەملەكەت اتتاعان سەرىكتەستىكتەردىڭ جاۋاپتىلارىمەن، كاسپىكەرلەرمەن كوپ مارتە سويلەستىم، ولاردىڭ بارلىعى قاجەتتى ساۋدالىق بارىس ـ كەلىسكە كەپىلدىك ەتۋدى ئۇمىت ەتتى. ئبز "جەدەل، قولايلى ارنا" جانە "جاسىل ارنا" اشىپ، كەيىبىر شەشۋشى بۇىنداراعى كاسپورىندار مەن نساندار جوننىدە ولاردىڭ قالىپتى ئوندىرىس ـ تيجاراتىن قامتاماسىز ەتتىك. ئبز ۇزدىكسىز تاجريبە توپتاپ، تۇىلۋى مۇمكىن وزگەرىستەرگە دەر كەزىندە توتەپ بەرىپ، زات اينالىمىنىڭ، ادام اعىنىنىڭ ئتارتىپتى، ىركىلىسسىز بولۋىنا بىرتىندەپ مۇمكىندىك جاسايمىز.

شينحۋا اگەنتسىگىنىڭ ئتلشىسى: وسى جىلدارىدا ەلىمىزدىڭ شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىندا بەلگىلى جاقسارۋ بولدى، بازار تۇلعالارى قىزۋار مولشەردە كوبەيدى، كاسپورىندارىدىڭ ئىس ئبىتىرۋى دە ئبىرتالاي قولايلى بولا ئتۇستى، دەسە دە كەدەرگىلەر ئالى دە از ەمەس. قازىرگى جاعدايدا ۇكىمەت شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىن ساپالاندىرۋ، بازاردىڭ ومىرشەڭدىگىن جانە جاسامپازدىق قۇاتىن قاۋلاتۋ ماڭىزدى ماقساتقا اينالدى. دەسەدە ۇكىمەت، ئسوز جوق، پىشاقتىڭ ئدۇزىن ىشكە قاراتاتىن رەفورما جۇرگىزۋى كەرەك، ۇكىمەت تاراۋلاردىڭ ئوز بيلىگى توڭىرەگىندە اينالسوقتاۋىنا جول بەرۋگە بولمايدى، كەرىسىنشە، رەفورمالاۋ ارقىلى بازار تۇلعالارىنىڭ توقتاۋسىز جارىققا شىعۋىنا، جالىندى ومىرشەڭدىكتى تاسقىنداتۋىنا مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك.

مۇددەگە ئتيۋ جانعا تيۋدەن دە قيىن. سایاسات تۇراقتى، بايماندى بولۋىمەن قۇندى، وسى جىلدارىدا ئبز بازارلاندىرۋ رەفورماسىن ۇزدىكسىز العا جىلجىتىپ، "تومەنگە بەرۋ، باسقارۋ، قىزمەت وتەۋ" رەفورماسىن ىلگەرىلەتتىك، 1000نان استام اكىمشىلىك رۇقساتىن ىستەرى تومەنگە بەرىلدى نەمەسە كۇشىنەن قالدىرىلدى، اكىمشىلىك رۇقساتقا جاتپايتىندار تاريح ساحناسىنان شەگىنىپ شىقتى. بۇرىن كاسپورىن اشۋعا كۇالىك الۋ ئۇشىن نەشە 10 كۇن كەتەتىن، كوپ بولماندا، 100 كۇننەن اساتىن، قازىر بۇل بۇكىل مەملەكەت كولەمىندە ورتاشا ەسەپپەن 4 كۇندە، كەي جەرلەردە، ەڭ از بولماندا، ئبر كۇندە بىتەدى. قازىر مولشەرمەن 90 پايىز اكىمشىلىك قىزمەت وتەۋ ىنتەرنەتتە، قول تەلەفوندا، سىرت جەردە، جۇزدەسپەي ـ اق بىتىرىلەدى. ئىس جۇزىندە، بۇل مۇددەلەر قورشاۋىن بۇزۋ، ئداستۇرلى ويلاۋ جۇيەسىن تالقاندىاۋ بولپ تابىلادى. كاسپورىندارعا تيىمدىلىك جاساۋ، حالققا پايدا جەتكىزۋ شارالارىن ئبز ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتە بەرەمىز.

وسى جىلدارىدا شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىنىڭ ۇزدىكسىز جاقسارۋىنان ەلىمىزدىڭ بازار تۇلعالارى 150 ميلليونعا جەتىپ، 10 جىلدىڭ الدىندىعىدان مولشەرمەن ناقتى 100 ميلليوندداي كوبەيدى، باستىلارى حالقتىق بازار تۇلعالارى بولسا، ولاردىڭ ىشىندە جەكە ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەر 100 ميلليونعا جەتەدى. جەكە ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەردى كوزگە ىلمەي قويماڭىز، ولاردىڭ ئبر ۇشى قىرۋار ادامنىڭ كۇن كورىسىمەن بايلانىسىپ جاتسا، ەندى ئبر ۇشى جالپى قاۋىمنىڭ تۇتىنۋىمەن جالعاسىپ جاتىر. مەن ساياسي كەڭەستە تالقىعا قاتناسقان كەزدە كاسپىكەرلەر: شاعىن، ۇساق كاسپورىندار مەن جەكە ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەردىڭ "ۇساق تامىرلاردى" ىركىلىسسىزدەندىرۋى بولماسا، ئرى، ورتا كاسپورىندار، ئتىپتى، مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسپورىندار، ورتالقعا قاراستى كاسپورىندار تۇگەلمەن قوزعالا الماي قالادى، ـ دەدى.

كوپشىلىك ەكونوميكاسى جاقسى دامىعان جەرلەرگە بارىپ كورىڭىزدەر، ول جەرلەردىڭ بارلىعندا رەفورما سەرپىنى كۇشتى، شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسى جاقسى، بازار تۇلعالارى كوپ ەكەندىگىن بايقايسىزدار، سوندىقتان ول جەرلەردىڭ ەكونوميكالارى دا قارىشتاپ، شالقىپ بارادى. ارينە، مەن "تومەنگە بەرۋ" مەن "باسقارۋ" قاتار جۇرەدى، "تومەنگە بەرۋ" جاۋاپكەرشىلىكتى تاستاۋ ەمەس، "باسقارۋ" ۇكىمەت، ئسوز جوق، اتقارۋعا ئتيىستى قىزمەت جاۋاپكەرشىلىگى دەپ كوپ مارتە دارىپتەدىم. "تومەنگە بەرۋ" ەركىنە جىبەرۋ دە ەمەس، جالعان، جارامسىز تاۋارلار، الۋان ئتۇرلى الدامشىلىق سیاقتى ئىس ـ ارەكەتتەرگە باتىل سوققى بەرۋ كەرەك، اسىرەسە، حالقتىڭ ومىرىنە، سالاماتتىعىنا جانە بۇقارانىڭ مۇددەسىنە سایاتىن، ايتالىق، ازىق ـ تۇلىك، ئدارى ـ دارمەك، ئوندىرىس حاۋىپسىزدىگى، فينانس سیاقتى سالالاردا باقىلاۋ ـ باسقارۋدى كۇشەيتۋ، ەرەجەگە، زاڭعا قايشىلىق جاساعاندار، ئسوز جوق، جازالاعا تارتىلۋى كەرەك. قازىر جاڭا كاسپ فورماتسيالارى، جاڭا ۇلگىلەر دە ۇزدىكسىز وزگەرىپ دامۋدا، ئبز باقىلاۋ ـ باسقارۋ بەلگىلەمەلەرى مەن تاسىلدەرىن ۇزدىكسىز كەمەلدەندىرىپ، بازار تۇلعالارىنىڭ شىن مانىندەگى ئادىل، تۇراشىل ورتادا باسەكەلەسۋىنە جانە دامۋىنا مۇمكىندىك جاساۋىمىز كەرەك.

بلۇمبەرگ اگەنتسىگىنىڭ ئتلشىسى: 50 جىلدىڭ الدىندا امەريكا زۇڭتۇڭى نەكسوننىڭ جۇڭگوعا ساپارى امەريكانىڭ جۇڭگومەن قارىم ـ قاتىناس جاساۋ ئداۋىر اشتى، بىلتىر بايدەن ۇكىمەتى بۇل ئداۋىر الدەقاشان ياقتاعان، امەريكا مەن جۇڭگو ەكى ەل قازىر قيان ـ كەسكى باسەكە كەزەڭىنە قادام تاستاۋدا دەپ جاريالادى. ئسىز بۇل باعاعا قوسىلاسىز با، جوق پا؟ جۇڭگودا امەريكانىڭ جارتىلاي وتكىزگىشتەرىن ساتۋعا تيىم سالۋ جانە جۇڭگو كاسپورىندارىنىڭ جارناسىن امەريكا بازارىنا شعارۋىنا تيىم سالۋ سیاقتى جاعدايلار انا-عۇرلىم كوپ كەزدەسەتىن جايتكە اينالا ما؟

لي كىچياڭ: 50 جىلدىڭ الدىندا جۇڭگو مەن امەريكا ەكى ەل قاساڭدىقتى بۇزىپ، قارىم ـ قاتىناستىڭ قالىپقا ئتۇسۋ ساپارىن باستادى. سونان بەرى جارتى عاسىر ئوتتى، ەكى ەلدىڭ قارىم ـ قاتىناسىندا ارا ـ تۇرا قاقتى ـ سوقتىلار بولسا دا، ئاردايىم العا قاراي دامىپ وتىردى. ئبز ەكى جاقتىڭ ەكى ەلدىڭ مەملەكەت باسشىلارىنىڭ بىلتىر جىل سوڭىندا بەينە ەكراندا ئديدارلاسۋىندا قول جەتكىزگەن ورتاق تانىمى بويىنشا ئوزارا قۇرمەت ەتىپ، بەيبىت قاتار تۇرىپ، سەلبەسپ تەڭ يگىلىككە كەنەلىپ، پاراساتتى پايىم جانە ناتيجەلى تاسىلمەن الاۋزدىقتاردى لايىقتى مەڭگەرىپ، ئبر ـ ئبرىنىڭ وزەكتى مۇددەلەرى مەن نازار اۋدارىپ وتىرعان كەلەلى ىستەرىنە قۇرمەت ەتۋمەن ئۇمىت ەتەمىز. تاعى دا سول، كوبىرەك سويلەسۋ، كوبىرەك پىكىرلەسۋ كەرەك. ەكى جاق ئبر ـ بىرىنە قاقپالارىن اشقان ەكەن، ەندەشە، ونى قايتا جاۋىپ تاستاۋدىڭ ئجونى جوق، ئبر ـ بىرىنەن بايلانىسىن ۇزۋىنە ئتپتى بولمايدى.

جۇڭگو مەن امەريكا بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى حاۋىپسىزدىك القالار كەڭەسىنىڭ تۇراقتى القا ەلدەرى، سوندداي ـ اق دۇنيە جۇزىندەگى ەڭ ۇلكەن وركەندەپ كەلە جاتقان مەملەكەت جانە ەڭ ۇلكەن وركەندەگەن مەملەكەت. ئوزارا قارىم ـ قاتىناستى ويداعىداي ئبر جاقتى ەتۋ ەكى ەل حالقىنىڭ ىرىس ـ قۇتىنا سایادى. قازىر ئبرتالاي جاھاندىق سىن ـ سایىستار جۇڭگو مەن امەريكا ەكى ەلدىڭ سەلبەستىك ورىستەتۋىن، بىرگە توتەپ بەرۋىن قاجەت ەتەدى. جۇڭگو مەن امەريكانىڭ سەلبەستىگى ەكى مەملەكەتكە، دۇنيە جۇزىنە دە پايدالى دەۋگە بولادى.

(جالعاسى 5 ـ بەتتە)

مەكەن ـ جايىمىز: ئۇرىمجى قالاسى حۇڭيۋان سولتۇستىك جولى 500 – ئنومىر، تاراتۋ ورتالىعى: 5593062، جارناما باسقارماسى: 5593341 پوچتا ئنومىرى: 830028، ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان